

DOI 10.31558/2519-2949.2026.2.20

УДК 327.7:061.1ЄС (477)

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1125-647X>**Наумкіна С. М., Південноукраїнський національний університет імені
К. Д. Ушинського**ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-3750-5004>**Ляшенко С., Південноукраїнський національний університет імені
К. Д. Ушинського**

ТРАНСФОРМАЦІЯ ІНСТИТУЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В КОНТЕКСТІ РОЗШИРЕННЯ: ВИКЛИКИ ДЛЯ ІНТЕГРАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ УКРАЇНИ

У статті проведено комплексний теоретико-методологічний та прикладний аналіз процесів трансформації інституційної системи Європейського Союзу в умовах підготовки до масштабного розширення у часовому горизонті 2024–2026 років. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю синхронізації інтеграційної стратегії України з динамічними змінами внутрішньої архітектури ЄС, де реформа «глибини» (*deepering*) стає невід'ємною передумовою реформи «ширини» (*widening*). Автор детально розглядає еволюцію механізмів прийняття рішень у Раді ЄС, зокрема обґрунтовує тенденцію переходу від принципу одностайності до розширеного застосування голосування кваліфікованою більшістю (QMV) як засобу запобігання інституційному паралічу в Союзі, що налічуватиме понад 30 членів. У статті проаналізовано зміст та наслідки ключових документів – Звітів Європейської Комісії про розширення ЄС, що дозволило ідентифікувати нові вимоги до країн-кандидатів у межах «кластерного підходу». Особливу увагу приділено Кластеру 1 «Основи» (*Fundamentals*), який визначає темп усього переговорного процесу. Наукова новизна дослідження полягає у визначенні специфічних бар'єрів для України на шляху до Спільного ринку ЄС, що пов'язані з адаптацією регуляторних норм у цифровій, енергетичній та аграрній сферах. Методологічний апарат дослідження базується на засадах неоінституціоналізму та системного аналізу, що дало змогу виявити кореляцію між інституційною спроможністю національних органів влади України та швидкістю проходження етапів переговорного скринінгу. Доведено, що успішна реалізація інтеграційної стратегії України залежить не лише від темпів імплементації *acquis communautaire*, а й від здатності української політичної системи адаптуватися до нової моделі гнучкої інтеграції («Європи різних швидкостей»). У висновках сформульовано практичні рекомендації щодо вдосконалення координації міжгалузевої взаємодії міністерств у межах підготовки до вступу, що має стратегічне значення для забезпечення національних інтересів у процесі набуття повноправного членства в ЄС.

Ключові слова: Європейський Союз, інституційна реформа, інтеграційна стратегія України, Європейська Комісія, міжнародні відносини, переговорний процес, кластерний підхід, влада, політичний процес, міжнародні відносини, національна безпека.

Вступ. Процес інтеграції України до Європейського Союзу в період 2024–2026 років перейшов із площини політичних декларацій у фазу глибокого технічного та інституційного скринінгу. Проте цей процес відбувається на тлі безпрецедентної внутрішньої трансформації самого ЄС. Сучасна геополітична турбулентність змушує Брюссель переглядати класичну парадигму розширення. Сьогодні питання вступу нових членів, зокрема України, нерозривно пов'язане з реформою інституційної спроможності Союзу приймати рішення у форматі «30+». Це створює нові виклики для інтеграційної стратегії України, яка має враховувати не лише *acquis communautaire*, а й динаміку внутрішніх реформ ЄС.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання інституційних реформ ЄС та розширення активно досліджуються у працях М. Бономі та І. Русконі[4], П. Бураса та Е. Моріна[5], О. Коста[6],

Л. Янсена [10], С. Лашина [11], Е. Шарпстона [13] та ін., які акцентують увагу на процедурних бар'єрах для нових кандидатів. Значний внесок у розуміння поточної ситуації вносять офіційні звіти Європейської Комісії та їх аналіз у роботах західних фахівців, які визначають «дорожню карту» для України через призму кластерного підходу [9; 11; 12; 13].

Мета статті полягає у комплексному аналізі трансформації інституційної архітектури ЄС та визначенні впливу цих змін на архітектуру та темпи реалізації інтеграційної стратегії України.

Завдання дослідження: 1). Дослідити ключові положення звітів Європейської Комісії щодо можливості / неможливості розширення ЄС. 2). Проаналізувати перехід ЄС до моделі гнучкої інтеграції та його наслідки для України. 3). Визначити роль Кластеру 1 «Основи» у переговорному процесі.

Методи дослідження. У роботі використано метод неінституційного аналізу для вивчення еволюції правил прийняття рішень у Раді ЄС. Системний підхід дозволив розглянути інтеграцію України як багаторівневий процес, що залежить від взаємодії національних та наднаціональних інститутів.

Результати. Перш за все, розглянемо еволюцію інституційної системи ЄС у останні роки та новий порядок розширення. Так, трансформація інституційної системи Європейського Союзу в середині 2020-х років перестала бути суто внутрішньою дискусією Брюсселя, перетворившись на визначальний фактор зовнішньої політики для країн-кандидатів. Як зазначає Арройо Хіменес, визначаючи межі обов'язкової сили та наслідки м'якого права ЄС [2], розширення Союзу без радикальної внутрішньої реформи несе в собі ризик інституційного паралічу, де право вето окремих держав може блокувати стратегічні рішення спільноти, що налічуватиме понад 30 членів. Саме тому останнім часом ключовим вектором інституційних змін стало обговорення переходу від принципу одностайності до голосування кваліфікованою більшістю (Qualified Majority Voting – QMV) у сферах спільної зовнішньої політики та безпеки [7].

У цьому контексті точкою відліку для впровадження моделі «поступової інтеграції» (gradual integration) щодо України стала модель, що передбачає динамічний доступ країни до інститутів та програм ЄС ще до моменту набуття повноправного членства. Проте, як підкреслює А. Сапіра, така «інтеграція до вступу» вимагає від України не просто формального копіювання регламентів, а створення стійких інституційних механізмів, здатних витримувати конкурентний тиск Спільного ринку [14].

Особливої ваги набуває аналіз Звіту про стратегію розширення ЄС до 2030 року, підготовленого Європейським Парламентом. У документі [A10-0016/2026] наголошується, що інституційна готовність самого Союзу є такою ж важливою, як і готовність країн-кандидатів. Європарламент пропонує концепцію «диференційованої інтеграції», де Україна може бути залучена до роботи профільних рад ЄС без права голосу на етапі переговорів, що дозволить національним елітам швидше адаптуватися до бюрократичної культури Брюсселя [7].

Стає очевидним, що Європейська Комісія (2025) остаточно закріпила пріоритетність Кластеру 1 «Основи» (Fundamentals) процесу вступу до ЄС. Це означає, що прогрес у сферах верховенства права, антикорупційної діяльності та реформи державного управління тепер є «горизонтальною» вимогою. Це є ключовим і найпершим блоком у перемовинах про членство України в ЄС. Це фундамент, який відкривається першим і закривається останнім, визначаючи темп усього вступу.

Як вважає Л. Янсен, реформи в межах цього кластеру є лакмусовим папірцем для всього процесу відновлення країн, зокрема й України, на їх шляху вступу до ЄС, оскільки інституційна довіра європейських партнерів безпосередньо корелює з обсягами фінансової підтримки, боротьби з корупцією, верховенством права та уекціонуванням демократичних інституцій [10].

Додатковим аспектом трансформації є цифрова складова інституційного розвитку. Концепція «цифрового суверенітету» ЄС вимагає від України повної сумісності інформаційних систем. Це стосується як митних процедур, так і обміну судовими даними. Інституційна система ЄС у теперішній час виглядає як «цифрова мережа», де ефективність інтеграції вимірюється швидкістю та прозорістю електронного врядування [10].

Для української інтеграційної стратегії це означає необхідність перегляду повноважень профільних міністерств. Відбувається зміщення акцентів: від суто юридичної адаптації до створення міжгалузевих цифрових хабів, що забезпечують безперебійну взаємодію з Європейською Комісією. Таким чином, перший етап трансформації (2024–початок 2026 рр.) демонструє, що інтеграція – це не лише рух до членства, а паралельна перебудова владних інституцій як у Києві, так і в Брюсселі,

спрямована на створення нової конфігурації європейської безпеки та економічного співробітництва.

У даному контексті доцільно розглянути кластерний підхід і секторіальну адаптацію та їх технологічні і економічні виклики для України в останні роки.

Нова методологія розширення ЄС, остаточно закріплена у звітах Європейської Комісії 2024–2025 років, базується на групуванні переговорних глав у шість тематичних кластерів. Такий підхід покликаний забезпечити синергію між різними галузями реформ, проте для України він створює складну архітектуру взаємозалежних зобов'язань. Переговори тепер ведуться не за окремими статтями, а цілими блоками, де системна слабкість у виконанні навіть однієї умови (наприклад, у сфері державних закупівель) може заблокувати просування по всьому кластеру «Внутрішній ринок». Варто зазначити, що значну роль в цьому процесі в сві час відіграла Велика Британія, яка, аналізуючи всі «за» та «проти», все ж перестала бути країною ЄС [Див.: 1; 3]. Про це можна писати багато і з різних кутків зору, але такий аналіз ні є науковою задачею цієї статті.

Уявляє науковий інтерес стислий огляд аграрної політики та продовольчої безпеки в межах Кластеру 5. Так, аграрний сектор залишається одним із найбільш дискусійних та інституційно складних аспектів інтеграції. Аналіз Звіту Європарламенту 2026 року [A10-0016/2026] свідчить про необхідність розробки унікальної «перехідної моделі» підтримки українського агросектору, яка б не порушувала крихкий баланс Спільної аграрної політики (САР) ЄС [8]. Україна, маючи колосальний експортний потенціал, стикається з викликом повної імплементації санітарних та фітосанітарних норм (SPS).

Успіх у цій галузі залежатиме від здатності українських інститутів сертифікації отримати повне технічне визнання з боку Європейського агентства з безпеки харчових продуктів (EFSA). Це вимагає від України не просто зміни законодавства, а розгортання мережі лабораторій та цифрових систем простежуваності продуктів «від лану до столу» (*Farm to Fork strategy*), що є критичним для зняття нетарифних бар'єрів у торгівлі.

Не менш важливе місце відводиться цифровій трансформації та регулюванню штучного інтелекту. Цифровізація становить фундаментальний вектор адаптації в межах Кластеру 3 «Конкурентоспроможність та інклюзивне зростання». У 2025–2026 роках Європейський Союз завершує формування єдиного регуляторного простору для штучного інтелекту, впроваджуючи норми EU AI Act. Україна, як країна-кандидат з потужним ІТ-сектором, має випередити графік імплементації цих норм, щоб стати частиною Спільного цифрового ринку ЄС [10]. Це передбачає створення національного регулятора у сфері ШІ та інтеграцію українських цифрових реєстрів із базами даних Європолу та митних органів ЄС. Інституційна готовність у цій сфері вимірюється здатністю забезпечити кібербезпеку критичної інфраструктури, що, згідно зі звітом *Ukraine 2025 Report (SWD(2025) 759 final)*, є невід'ємним елементом загальної безпекової архітектури Європи [8; 10].

Стисла аналізуючи стан енергетики та «Зелений перехід» у Кластері 4, варто знати, що інтеграційна стратегія України має враховувати, що доступ до фінансових інструментів ЄС тепер нерозривно пов'язаний із відповідністю «Зеленому курсу» (*European Green Deal*), що обґрунтовує впровадження механізму транскордонного вуглецевого коригування (CBAM) та вимагає від українських підприємств повної прозорості у звітності про викиди.

У сфері енергетики пріоритетом залишається повна синхронізація ринків електричної енергії та газу з мережами ENTSO-E та ENTSOG. Це вимагає завершення анбандлінгу та забезпечення незалежності регуляторних органів. Брюссель розглядає Україну не лише як споживача, а й як стратегічного партнера у зберіганні газу та розвитку водневої енергетики, що зафіксовано в оновленій Енергетичній стратегії ЄС на 2026 рік.

Таким чином, другий етап трансформації інтеграційної стратегії (2025–2026 рр.) характеризується переходом від політичної адаптації до глибокої секторіальної конвергенції. Це вимагає від української системи державного управління створення вузькоспеціалізованих робочих груп, здатних працювати в межах жорсткої кластерної логіки та забезпечувати безперервний діалог із технічними комітетами Європейської Комісії. Ефективність цієї роботи безпосередньо впливатиме на швидкість відкриття та закриття переговорних розділів, визначаючи реальний термін вступу України до Європейського Співтовариства.

Трансформація інституційної системи ЄС у період 2024–2026 років відбувається в умовах докорінного переосмислення концепції «стратегічної автономії» Європи. Повномасштабна агресія РФ проти України виступила потужним каталізатором, який перетворив політику розширення з суто

адміністративного інструменту на екзистенційний безпековий механізм. У цьому контексті інтеграційна стратегія України має враховувати перехід Європейського Союзу від моделі «економічного клубу» до формату «Геополітичного Союзу», де безпекова сумісність кандидатів є пріоритетною умовою членства. Ключовим елементом цієї трансформації є впровадження «Європейської оборонно-промислової стратегії» (EDIS), яка передбачає інтеграцію українського оборонно-промислового комплексу (ОПК) у європейські ланцюжки доданої вартості ще до формального вступу в ЄС. Це створює унікальний прецедент у межах Розділу 31 переговорного процесу («Зовнішня політика, політика безпеки і оборони»). Україна фактично стає «безпековим донором» для регіону, що вимагає імплементації специфічних стандартів НАТО та ЄС щодо захисту класифікованої інформації та кіберстійкості інфраструктури.

Аналіз Звіту Європарламенту 2026 року [A10-0016/2026] підтверджує, що інституційна готовність України до участі у Спільній політиці безпеки і оборони (CSDP) оцінюється через здатність національних інституцій швидко адаптуватися до рішень Європейської ради, прийнятих за процедурою «конструктивного утримання». Це дозволяє Україні уникати блокування стратегічних ініціатив через позиції окремих скептичних членів Союзу. Таким чином, безпековий вимір інтеграції у 2026 році виходить за межі суто військової допомоги, трансформуючись у систему спільних оборонних закупівель та інтегрованого управління кордонами, що є фундаментом нової архітектури європейської стабільності [8].

Соціальний вимір євроінтеграції України у 2025–2026 роках фокусується на принципах «Європейської опори соціальних прав» та інклюзивного відновлення. У межах Кластеру 3 «Конкурентоспроможність та інклюзивне зростання» особливої гостроти набуває питання реформи ринку праці. Для України критично важливо забезпечити не просто формальну імплементацію трудових директив ЄС, а створити інституційні умови для репатріації людського капіталу [9]. Це передбачає взаємне визнання професійних кваліфікацій та соціальних гарантій, що є частиною «інтеграції через людей».

Освітня реформа та цифровізація навчання є ключовими інструментами соціальної дифузії європейських цінностей. Інтеграція України в Європейський дослідницький простір (ERA) вимагає від вищої школи переходу до стандартів «відкритої науки» (Open Science). Соціальна стійкість українського суспільства безпосередньо залежить від швидкості адаптації молоді до загальноєвропейських освітніх та професійних мереж. Більше того, соціальна конвергенція включає жорсткі вимоги щодо гендерної рівності, захисту прав меншин та боротьби з дискримінацією, що є частиною «горизонтальних» вимог Кластеру 1. Україна має продемонструвати спроможність судової та правоохоронної систем захищати ці права на рівні стандартів Суду справедливості ЄС. Це вимагає від українських інституцій розробки нових статистичних інструментів моніторингу соціального благополуччя, сумісних з Eurostat, що дозволить проводити об'єктивний аналіз якості життя в країні-кандидаті. Таким чином, соціальна адаптація стає не лише гуманітарним завданням, а економічним інструментом підвищення конкурентоспроможності української держави у великій європейській родині [9].

Ефективність реалізації інтеграційної стратегії України безпосередньо залежить від архітектури управління євроінтеграційними процесами всередині країни. У 2025–2026 роках традиційна модель координації через Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції зазнає трансформації в бік «мережевого управління». Кластерний підхід ЄС вимагає від кожного профільного міністерства наявності потужного аналітичного підрозділу, здатного працювати з регламентами ЄС у режимі реального часу.

«Інституційна пам'ять» та деполітизація державної служби є головними факторами успіху країн «нової хвилі» розширення [8]. Для України це означає необхідність запровадження цифрових систем моніторингу (типу «Pulse of Europe»), які дозволяють відстежувати прогрес виконання кожної окремої директиви в розрізі конкретних виконавців. Такий «цифровий скринінг» стає обов'язковою умовою для отримання траншів у межах фінансового інструменту Ukraine Facility.

Окремим аспектом є посилення ролі Верховної Ради України у процесі правової конвергенції. Створення спеціальних парламентських процедур для прискореного розгляду євроінтеграційних законопроектів дозволяє мінімізувати ризики правового дисонансу. Згідно з рекомендаціями Європейської Комісії (2025), Україна має забезпечити незалежність регуляторних органів (НКРЕКП, АМКУ) як фундаментальну умову функціонування ринкових механізмів. Таким чином, посилення інституційної спроможності — це не лише бюрократична вправа, а процес розбудови «європейської

держави», де ефективність управління базується на прозорості, підзвітності та технологічній досконалості моніторингових систем.

Інституційна трансформація України на шляху до ЄС у 2025–2026 роках не обмежується лише центральними органами влади. Одним із найскладніших, але водночас найбільш успішних напрямів є реформа децентралізації, яка виступає фундаментом для впровадження Політики згуртованості (Cohesion Policy) ЄС. Здатність територіальних громад безпосередньо залучати європейські структурні фонди є критичним індикатором «європейської зрілості» держави.

У межах Кластеру 5 «Ресурси, сільське господарство та розвиток територій», особлива увага приділяється Главі 22 «Регіональна політика та координація структурних інструментів». Згідно зі звітом *Ukraine 2025 Report (SWD (2025) 759 final)*, Україна має не просто зберегти здобутки децентралізації, а й інтегрувати їх у загальноєвропейську систему статистичного обліку NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics). Це необхідно для того, щоб українські регіони могли претендувати на фінансування з фондів Interreg та European Regional Development Fund (ERDF) на рівні з польськими чи словацькими воєводствами.

Війна створила специфічні виклики для регіональної політики: диспропорції між деокупованими територіями, тилловими регіонами та прифронтовими зонами вимагають гнучких інструментів управління. Інтеграційна стратегія України передбачає створення «Регіональних офісів євроінтеграції», які виконують роль посередників між Брюсселем та місцевим самоврядуванням. Це дозволяє громадам самостійно розробляти проекти відновлення, які відповідають «Зеленому переходу» та цифровізації, що є обов'язковою вимогою для отримання грантів у межах плану *Ukraine Facility*.

Аналіз Звіту Європарламенту 2026 року [A10-0016/2026] вказує на те, що «субсидіарність» (прийняття рішень на максимально низькому рівні) є фундаментальним принципом європейського права, який Україна має закріпити на конституційному рівні [8]. Для українських мерів та голів громад це означає перехід від «бюджетного утримання» до «проектного менеджменту». Саме на рівні муніципалітетів відбувається реальна конвергенція: коли місцева школа, лікарня чи дорога будуються за стандартами ЄС, європейська ідентичність стає відчутною для пересічного громадянина.

Додатковим аспектом є транскордонне співробітництво в межах Єврорегіонів. У станні роки Україна активізує участь у Дунайській та Карпатській стратегіях ЄС, що дозволяє залучати інвестиції в інфраструктуру зв'язку та екологічну безпеку спільних водних ресурсів. Як підкреслює В. Шахін у своєму аналітичному огляді умов розширення ЄС з відновленням довіри до процесу вступу, для цього необхідна, перш за все, регіональна стійкість як запорука національної безпеки, а розвинена мережа самоврядних громад є найкращим захистом від авторитарних рецидивів [15]. Таким чином, децентралізація перетворюється з внутрішньої адміністративної реформи на ключовий елемент зовнішньополітичної суб'єктності України, забезпечуючи «низову» підтримку євроінтеграційного курсу та створюючи умови для інклюзивного економічного зростання.

Висновки. Підбиваючи підсумки комплексного дослідження трансформації інституційної системи Європейського Союзу та її безпосереднього впливу на архітектуру інтеграційної стратегії України у період 2024–початок 2026 років, ми дійшли наступних узагальнень, що мають як теоретичне, так і прикладне значення:

Концептуальна зміна парадигми розширення. Доведено, що у 2024–початок 2026 роках відбувся остаточний перехід від лінійної моделі розширення до концепції «поступової інтеграції» (*gradual integration*). Це означає, що стратегічний успіх України залежить від здатності інституційно адаптуватися до моделі «глибинної інтеграції до вступу» (*deepening before widening*). Для України це відкриває шлях до Спільного ринку ЄС через секторіальні угоди (енергетика, роумінг, транспорт), проте вимагає бездоганного виконання регуляторних норм на етапі переговорного скринінгу.

Домінанта Кластеру 1 («Основи»). Аналіз звітів Європейської Комісії 2024 та 2025 років підтверджує, що інституційна реформа правосуддя, антикорупційної архітектури та державного управління стала «горизонтальною» умовою. Будь-яка стагнація у межах цього кластеру автоматично блокує прогрес у технічних та економічних розділах. Таким чином, інтеграційна стратегія України має базуватися на принципі «спершу фундаментальні реформи», де верховенство права є гарантом економічної безпеки та довіри європейських інвесторів.

Цифрова та технологічна конвергенція. Виявлено, що у 2026 році цифрова готовність кандидата стала невід'ємним елементом політичної відповідності. Імплементация норм *EU AI Act* та синхронізація цифрових реєстрів є обов'язковими для участі у Спільному цифровому ринку. Україна

має унікальний шанс трансформувати свій ІТ-потенціал у політичний інструмент, ставши лідером цифрової трансформації серед країн-кандидатів, що суттєво посилює її переговорні позиції в Брюсселі.

Нова безпекова суб'єктність. У контексті Спільної політики безпеки і оборони (CSDP) Україна перейшла з ролі об'єкта допомоги до статусу активного суб'єкта формування європейської безпеки. Включення українського ОПК до загальноєвропейських оборонних ініціатив (EDIS) створює нову інституційну реальність, де безпекова сумісність стає фундаментом для політичного членства, а досвід ЗСУ інтегрується у військові доктрини ЄС 2025–2030 років.

Децентралізація як інструмент згуртованості. Регіональний вимір інтеграції визначено як запоруку сталого відновлення. Успіх України у впровадженні Політики згуртованості ЄС на рівні громад дозволяє нівелювати соціальні диспропорції та забезпечити «низову» підтримку євроінтеграційного курсу. Побудова інституційної спроможності муніципалітетів управляти структурними фондами є ключем до інклюзивного зростання в пост-воєнний період.

Обґрунтовані і певні практичні рекомендації для Кабінету Міністрів України, профільних міністерств та органів місцевого самоврядування. Так, варто запровадити систему наскрізного цифрового моніторингу виконання *acquis communautaire* із персональною відповідальністю за кожну директиву. Для профільних міністерств доцільно створити мережу «євроінтеграційних хабів» для оперативного зв'язку з технічними комітетами Єврокомісії у межах кластерного підходу. Органам місцевого самоврядування активізувати підготовку фахівців із проектного менеджменту для роботи з європейськими фондами Interreg та ERDF згідно зі стандартами NUTS.

Бібліографічний список / References:

1. Armstrong, K.A. (2017). *Brexit Time: Leaving the EU- Why, How and when?* Cambridge University Press, Cambridge. URL: <https://doi.org/10.1017/9781108233385>
2. Arroyo Jiménez, L. (2023). Beyond bindingness: a typology of EU soft law legal effects
3. Belloni, R., Brunazzo, M. (2017). After brexit: the western Balkans in the European waiting room. *Eur. Rev. Int. Stud.* 4(1), 21–38. URL: <https://doi.org/10.3224/eris.v4i1.02>
4. Bonomi, M., Rusconi, I. (2023). From EU enlargement fatigue' to 'enlargement enthusiasm'? Vienna. ÖGfE Policy Brief, 19'2023
5. Buras, P., Morina, E. (2023). Catch-27: the contradictory thinking about enlargement in the EU. In: European Council on Foreign Relations.
6. Costa, O., et al. (2023). *Sailing on High Seas: Reforming and Enlarging the EU for the 21st Century.*
7. Craig, P.P. (2020). EU membership: formal and substantive dimensions. *Camb. Yearb. Eur. Legal Stud.* 22, 1–31. URL: <https://doi.org/10.1017/ce.2020.5>
8. European Parliament. (2026). Report on the EU enlargement strategy 2025-2030. [A10-0016/2026]. Strasbourg.
9. Fjelstul, J.C. (2022). Ukraine wants a fast pass to E.U. membership. It's not that easy. URL: <https://www.washingtonpost.com/politics/2022/03/09/ukraine-eu-membership/>
10. Jansen, L., et al. (2025). Power beyond borders? Analysing formal and informal tools of the European Parliament in EU enlargement policy. *J. Contemp. Eur. Stud.* 1–14. URL: <https://doi.org/10.1080/14782804.2024.2448257>
11. Lashyn, S. (2025). The finalite of the European Union's enlargemtyt. *ERA Forum: Springer Science and Business Media LLC*, 26, 249-274. URL: <https://doi.org/10.1007/s12027-025-00838-8>
12. Lavrelashvili, T. (2024). How to make EU enlargement work? A grass-roots approach to strategic preparations. *Eur. View* 23(1), 111–119. URL: <https://doi.org/10.1177/17816858241246660>
13. Sharpston, E. (2024). Further EU enlargement – a 'brave new world', or more like 'back to the future'? *ERA Forum* 25(2), 275–280. URL: <https://doi.org/10.1007/s12027-024-00800-0>
14. Sapis, A. (2022). Ukraine and the EU: enlargement at a new crossroads. *Intereconomics* 57(4), 213–217. URL: <https://doi.org/10.1007/s10272-022-1065-2>
15. Shahini, B. (2024). Towards Enlargement: How to Rebuild Trust in the EU Accession Process. Hertie School-Jacques Delors Centre- Policy Brief.
16. Spieker, L.D. (2019). Breathing life into the union's common values: on the judicial application of article 2 TEU in the EU value crisis. *Ger. Law J.* 20(8), 1182–1213. URL: <https://doi.org/10.1017/glj.2019.84>

Naumkina A., Liashenko S. Transformation of the European Union institutional system in the context of enlargement: challenges for Ukraine's integration strategy

The article provides a comprehensive theoretical, methodological, and applied analysis of the transformation processes within the European Union's institutional system amidst preparations for large-scale enlargement within the 2024–2026 timeframe. The relevance of the study is driven by the need to

*synchronize Ukraine's integration strategy with the dynamic shifts in the EU's internal architecture, where the reform of «deepening» has become an essential prerequisite for the reform of «widening». The authors examine in detail the evolution of decision-making mechanisms in the Council of the EU, specifically justifying the trend of transitioning from the principle of unanimity toward the expanded use of Qualified Majority Voting (QMV) as a means of preventing institutional paralysis in a Union of over 30 members. The study analyzes the content and implications of key documents – the European Commission's Enlargement Packages – enabling the identification of new requirements for candidate countries within the «cluster approach». Particular attention is paid to Cluster 1, «Fundamentals», which dictates the pace of the entire negotiation process. The scientific novelty of the research lies in identifying specific barriers for Ukraine on its path to the EU Single Market, related to the adaptation of regulatory standards in the digital, energy, and agricultural sectors. The methodological framework is based on the principles of neo-institutionalism and systems analysis, which allowed for the identification of a correlation between the institutional capacity of Ukraine's national authorities and the speed of passing through the stages of negotiating screening. It is proven that the successful implementation of Ukraine's integration strategy depends not only on the pace of implementing the *acquis communautaire* but also on the Ukrainian political system's ability to adapt to a new model of flexible integration («multi-speed Europe»). The conclusions formulate practical recommendations for improving inter-sectoral coordination among ministries during accession preparations, which is of strategic importance for securing national interests in the process of achieving full EU membership.*

Keywords: *European Union, institutional reform, Ukraine's integration strategy, European Commission, international relations, negotiation process, cluster approach, power, political process, national security.*